

Peer tutoring met Facebook

Facebook blijkt een effectief middel bij 'peer tutoring' tijdens de beroepspraktijkvorming. Dat blijkt uit onderzoek bij de opleiding Verpleegkunde van de Utrechtse Zorgacademie van MBO Utrecht. Met de inzet van Facebook kan samenwerkend leren plaatsvinden zonder dat studenten elkaar 'face tot face' hoeven te ontmoeten.

Astrid Schat

De bol-studenten van de Utrechtse Zorgacademie van MBO Utrecht ervaren het doorlopen van de stage als zwaar. Ze vertelden dit in informele gesprekken en hun uitspraken worden bevestigd door de JOB-monitor (2012). Met name het tekort aan begeleiding vanuit school wordt als een probleem ervaren. Slechts 36 procent is tevreden over de begeleiding. Stagiairs vinden de BPV mede zwaar omdat het op veel opleidingen vrij geïsoleerd van de rest van de opleiding plaatsvindt. Hierdoor is datgene wat tijdens de BPV gebeurt, nauwelijks voorwerp van bespreking op school.

Zou Facebook ingezet kunnen worden in een traject van peer tutoring? Zo kan de begeleiding en onderlinge communicatie immers plaatsvinden zonder dat studenten elkaar face-to-face hoeven te ontmoeten. De tutee kan direct via Facebook een hulpvraag plaatsen en hoeft daar niet mee te wachten.

Peer tutoring

Peer tutoring is een werk- en leervorm waarbij een student, de tutor (expert) een andere student, de tutee (novice) helpt bij het leren. Byle (2011) omschrijft het als 'het inzetten van mensen van soortgelijke sociale groepen die geen professionele leerkrachten zijn (in casu medestudenten), die elkaar helpen om te leren en zelf ook leren door te ondersteunen'. Om de tutees tijdens de stage te kunnen begeleiden is Facebook gekozen.

Op de besloten
Facebook pagina werd zakelijker en
in correcter Nederlands geschreven
dan op de eigen pagina

Facebook kreeg voor het eerst bekendheid in Nederland in 2008 en had in 2013, bijna 8 miljoen gebruikers. De populariteit van Facebook is een van de redenen waarom voor deze toepassing van sociale media is gekozen in dit onderzoek, de bol-student is in ieder geval bekend met dit platform. De speciaal aangemaakte afgeschermdede groepsfunctionaliteit (geheime groep) is voor buitenstaanders en bezoekers van de Facebook-pagina van de onderzoeker, niet zichtbaar.

Het onderzoek

Tijdens het traject hebben de tutors en de tutees driemaal op een lijst aangegeven welke competentieontwikkeling zich bij hen voordeed ten aanzien van een vijftal competenties. Voor de tutees waren dit andere dan voor de tutors, omdat per leerjaar verschillende competenties centraal staan. Voor de tutee waren het onder andere: beslissen, activiteiten initiëren en met druk en tegenslag omgaan. Voor de tutors waren het onder andere: begeleiden en vakdeskundigheid toepassen. Alle 12 studenten, dus tutees en tutors, zijn twee maal individueel geïnterviewd, eenmaal halverwege het

Studenten begeleiden studenten tijdens de stage met Facebook

traject en eenmaal aan het einde van het traject. In de interviews werden vragen gesteld over 10 thema's die mede op basis van literatuurstudie waren geformuleerd, zoals formeel en informeel, tijd- en plaatsafhankelijk en samenwerkend leren.

Belangrijkste resultaten

Beide groepen gaven aan dat er, in vergelijking met de eigen Facebook-pagina, op de geheime groep zakelijker en in correcter Nederlands werd geschreven. Zowel tutees en tutors postten de berichten met name thuis of op school.

De tutors en de tutees hadden alleen via Facebook contact met elkaar. Bijna iedereen kon via het posten van berichten hun vraag/antwoord kwijt. Ze vonden het wel lastig dat zij niet zagen wat er met hun feedback werd gedaan door de tutees. Vijf tutors hadden voor de beeldvorming graag een dag meegelopen op de BPV van de tutee. Bijna alle tutees en tutors vonden het geen bezwaar dat elkaars berichten gelezen konden worden, het had een helpend effect. De meesten vonden dat Facebook een plek moest krijgen in het onderwijs los van het traject van peer tutoring, maar om bijvoorbeeld roosters op te zetten. Alle studenten vonden dat peer tutoring als werk- en leervorm in het onderwijs moest worden aangeboden.

Drie tutors gaven aan een persoonlijke ontwikkeling te hebben doorgemaakt bij begeleiden en vakdeskundigheid toepassen. Drie andere tutees bij het leren omgaan met druk en tegenslag.

Conclusies en toekomst

Een afgeschermd groepsfunctionaliteit kan goed ingezet worden in een traject van peer tutoring op de manier zoals het heeft plaatsgevonden, echter alleen ter ondersteuning van face-to-face contact.

Uit de resultaten blijkt dat tutees en tutors op een formele

Mbo-docenten presenteren resultaten uit onderzoek in vakblad Profiel

De kwaliteit van de opleider is essentieel voor de kwaliteit van een beroepsopleiding. In het mbo zijn de docent in school en de praktijkopleider op de werkplek de belangrijkste begeleiders van de studenten die een beroepsopleiding volgen. Er is de laatste jaren veel aandacht voor de noodzaak van blijvende professionalisering van opleiders om hun taak op niveau te kunnen blijven uitvoeren. En veel opleiders zijn zelf de eersten om dat te beamen.

In deze rubriek laten we uit het hele land docenten aan het woord die in het kader van de ontwikkeling van hun persoonlijke professionaliteit een masteropleiding volgen en als onderdeel daarvan onderzoek doen. Onderzoek is bij uitstek een middel om vraagstukken in de eigen onderzoekspraktijk eens van een andere kant te bekijken of beter te onderbouwen. De auteurs geven een impressie van hun onderzoeksresultaten en laten zo tegelijkertijd zien welke prangende vragen er leven onder mbo-docenten.

De landelijke selectie van onderzoekers voor deze rubriek staat onder supervisie van Elly de Bruijn, lector Beroepsonderwijs, Hogeschool Utrecht en bijzonder hoogleraar Pedagogisch-didactische vormgeving van beroepsonderwijs, volwasseneneducatie en levenslang leren, Universiteit Utrecht. Zij begeleidt hen bij het schrijven. De eindredactie berust bij het vakblad Profiel.

wijze communiceren op Facebook op een tijd en plaats die hen uitkomt. Zij ervaren genoeg privacy om in de berichten ervaringen met elkaar te delen. Echter omdat niet alles in één bericht verwoord kan worden en omdat het bericht geen totaalbeeld geeft van hoe de tutee de BPV doorloopt, kan het van belang zijn dat de tutor één of enkele dagen meeloopt met de tutee op de leerwerkplek. Het uitvoeren van peer tutoring in het onderwijs wordt als positief ervaren en bovendien geven betrokkenen aan er van geleerd te hebben.

Wat betekent dit nu voor de situatie bij de Utrechtse Zorgacademie van MBO Utrecht? Het inzetten van peer tutoring als werk- en leervorm kan binnen de Utrechtse Zorgacademie plaatsvinden. Facebook als online communicatie platform is hierbij ondersteunend aan het face-to-face contact op een lesdag. Om een volledig beeld van het werkplek leren van de tutee te krijgen heeft het meerwaarde als de tutor een keer meeloopt met de tutee op de leerwerkplek, de tutor kan dan gerichte feedback geven.

Astrid Schat is docent en onderwijsontwikkelaar van de Utrechtse Zorgacademie van MBO Utrecht.